

lingsrommet som, ifølge prognoser, er i ferd med å komme i form av sterk befolknings- og næringsvekst i Stor-Oslo-regionen og med tilhørende muligheter og behov for å fordele og avlaste det presset som skapes.

Dels mener jeg det handlingsrommet som kan forventes i forbindelse med stortingsvalget september 2013 – et valg som trolig vil gi en regjering med nye vyer og ny politikk for samfunnsutvikling.

Og kommer det ikke med en gang en endring, så kommer den etter hvert – ikke minst som følge av inspirasjon fra våre internasjonale omgivelser der omfattende endringer i næringspolitikk og infrastruktur er på gang. En kombinasjon av omstrukturering for å mestre den økonomiske krisen og muligheter som skapes ved teknologisk utvikling. Krisetid skaper alltid et grunnlag for å tenke nytt

fortsatt ta nye vekst. Øvste Romerike kan ta mye dersom de våkner, eksempelvis kan området Eidsvoll-Minnesund utvikles til et byområde på størrelse med Drammen. Da blir det ikke mye igjen til resten av Innlandet. Da vil «storflommen» i stedet bli til økt utflytting og gjøre enda større deler av regionen til transit- og rekrusjonsområde.

Dersom dristige planer er på plass, vil utbygging ofte komme raskere enn hva synes mulig i dag. Gjennom eget yrkesliv har jeg flere ganger sett hvordan store, tilsynelatende «unrealistiske» prosjekter har blitt realisert ved offensiv planlegging og politisk påvirkning – særlig bruer og tunneler langs kysten.

Ja, det ble til og med et OL i 1994!

Mjøsrregionen bør bli enig om konkret lokalisering av et Mjøs-

tas høyde for at sykehuset kan være et universitetssykehus – altså ha et nært samarbeid til et universitet med helseutdanninger. Det vil sikre et attraktivt sykehus for høykompetente leger og annet helsepersonell, noe som igjen vil sikre sykehusnester på høyt nivå for befolkningen. Et sykehus med universitetssykehus-ambisjoner bør også legge til rette for samlokalisering av Innlandsuniversitetets helseutdanninger, kanskje også hovedsetet til Innlandsuniversitetet.

Litt mer om bane. Tilsynelatende skrives nå høyhastighetsbane til fordel for rask utbedring av InterCity-forbindelsene. Dette er forstøtlig, sett fra pendlerens og næringslivets situasjon med dagens ustabile, saktrøgende og til tider kaotiske togsituasjon i Osloområdet, kombinert med T-baneproblemer og

Kommer det ikke med en gang en endring, kommer den etter hvert

overtfytte veier.

Imidlertid kommer det tider etter denne. Sett i et strategisk framtidssyn er det derfor uheldig om Innlandet ikke blir med på Møre og Romsdals forslag om felles prosjekt for høyhastighetsbane til Ålesund og Trondheim basert på Deutsche Bahns planer. Hvis det er noe innledningene bør lære av møringene, så er det evne til å tenke stort og langsiktig, innen samferdsel og næringsutvikling.

■ Videre bør Innlandet lære av vestlandingenes storstilte satsing på utbygging av ferjefri E-39 Stavanger-Bergen-Trondheim. Dette prosjektet kommer nok, i første omgang delfinansiert av bompenger.

Mjøsrregionen bør lage et tilsvarende prosjekt med mål om tverrforbundelse i form av 4-felts veg/tunnel/bru Raufoss-Gjøvik-Hamar-Elverum, med videre ambisjon om utvikling i endene mot Trysil-Sälén-Stockholm og Raufoss-Bergen. Gjennom slik å sikre oppgraderte nord-sør og øst-vest-forbindelser kan regionen øke sin verdiskaping og sitt utviklingspotensial til glede for hele landet.

For å fremme en positiv «storflom» vil det kreves en organisert drivkraft, f.eks. et eget utviklings-selskap finansiert av kommunene og næringslivet med formål å koordinere og være pådriver.

Norsk, eit asiatiske tungemål og gudespråk

Snorre Sturlasson skreiv ei lærebok i skaldskap og gammal, norrøn mytologi på 1200-talet, populært kalla «Snorre-Edda», eller «Den yngre Edda». Linneleinga til dette verket prøver Snorre blant anna ein stad å forklare kvar dei nordiske eller germanske språka kom frå.

I normalisert form såg språket til Snorre om lag slik ut:

«Epir þat fór hann norðr þar til er sjár tók við honum, sá er þeir skOðu at lægi um Qll Qnd, ok setti þar son sinn til þess ríkis er nú heitir Noregr.»

Denne setninga blir i Ivar Mortensson-Egnunds omsetjing til: «Deretter fór han til dess han kom

til den sjøen som dei trudde låg rundt alle land, og sette son sin til å rå i det riket som no heiter Noreg.»

«Han» er Odin i dette tilfellet, og sonen hans heitte Sæming, mens det var sonen Yngve som blei konge i Svitjod, dvs. Sverige.

Ifølgje Snorre stamma Odin frå Asia, eit land der jorda var fagrare og betre enn andre stader, mens der i den nordre delen av Eurropa var så kaldt at det ikkje voks gras der og ingen budde i den delen av verda.

Odin og kona Frigg hadde spådomsevner og fann ut at dei ville bli heidra i den nordlege delen av verda. Derfor reiste dei frå Asia og

Tyrkland, som det står skrive. Dei stoppa ikkje før dei kom til Sachsen, som vi kjemner som Sachsen, og som ligg midt i hjartet til dei germanske området. Deretter gjekk turen vidare via Reidgotaland, som seinare heitte Jutland, og som i dag heiter Jylland, før han kom til Svitjod, altså Sverige, og så var det Noreg sin tur.

Dei gamle gudane blei kalla «æser» i eintal «ås». Snorre trudde at dette måtte tyde «menn frå Asia». Han fortel at æsene tok seg koner i norderlanda, dvs. Sachsen, Danmark, Sverige og Noreg, og at det var tungemålet til æsene, asiapråket, som spreidde seg i desse landa.

Dette verka rimeleg. Snorre skriv (i Mortensson-Egnund si omsetjing): «Dette tykjest folk kunna skjóna av det at når namna på son etter får hjá dei er oppskrivne, så har desse namna følgt med dette tungemålet, og at æsene lyt ha ført det med seg hit i heimen til Noreg og Svitjod, Danmark og Saksland. Men i England er det gamle namn på land og stader som tyder på at dei er komme av eit anna tungemål enn dette.»

Moderne språkforskning ser ikkje nødvendigvis nokon samanheng mellom «æser» og «menn frå Asia». Likevel er det slik at norsk og nordiske språk høyrer til den germanske språkgreina, som i sin tur

høyrer til den indoeuropeiske språkgreina, som fører oss til India og Asia. Denne kunnskapen er relativt ny. Det er først og fremst på 1800- og 1900-talet ein har forska på slik språkstetkskap.

Vi har eit omgrep «folkeetyمولgr», som tyder at ein prøver å lage seg ei forklaring på eit ord som vertkar sannsynleg, men som likevel er feil på vitenskapleg grunnlag.

Snorre tok kanskje feil av opphavet til ordet «ås», men han hadde likevel rett i at dei germanske språka faktisk har sitt opphav i Asia.

Jens Haugan, Hamar, førstearnanuensis i norsk Høgskolen i Hedmark